

PŘEKLAD

Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státu

Preamble

ČLENSKÉ STÁTY RADY EVROPY A DALŠÍ SIGNATÁŘI TÉTO ÚMLUVY,

UVĚDOMUJÍCE SI, že cílem Rady Evropy je dosažení větší jednoty mezi jejími členy opírající se zejména o respektování lidských práv, demokracii a právní stát;

UZNÁVAJÍCE význam posilování spolupráce mezi stranami této Úmluvy a rozšiřování této spolupráce i na další státy, které sdílejí totožné hodnoty;

PŘI VĚDOMÍ stále rychlejšího vývoje vědy a techniky a zásadních změn vzešlých z činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, které podporují pokrok a inovace, a mají tak potenciál zvýšit prosperitu lidstva i blahobyt lidí a celé společnosti, posílit udržitelný rozvoj, genderovou rovnost i postavení žen a dívek, jakož i pomoci dosáhnout dalších důležitých cílů a zájmů;

UZNÁVAJÍCE, že činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence mohou nabízet nebývalé možnosti k ochraně a podpoře lidských práv, demokracie a právního státu;

JSOUCE ZNEPOKOJENI, že některé činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence mohou ohrozit lidskou důstojnost a osobní nezávislost, lidská práva, demokracii a právní stát;

JSOUCE ZNEPOKOJENI rizikem diskriminace lidí v digitálních prostředích, zejména pokud zahrnují systémy umělé inteligence, a jejich možným vlivem na vytváření nebo prohlubování nerovností mimo jiné žen a osob ve zranitelných situacích, pokud jde o užívání lidských práv a neomezenou, rovnou a účinnou účast na ekonomických, sociálních, kulturních a politických záležitostech;

JSOUCE ZNEPOKOJENI zneužíváním systémů umělé inteligence a odporující využívání takových systémů k represivním účelům v rozporu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv, včetně praktik svévolného či nezákonného sledování a cenzury, které narušují soukromí a osobní nezávislost;

S VĚDOMÍM skutečnosti, že lidská práva, demokracie a právní řád jsou spolu neodmyslitelně spjatí;

JSOUCE PŘESVĚDČENÍ o potřebě urychleně zavést celosvětově platný právní rámec obecných společných zásad a pravidel upravujících činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, který bude účinně chránit společné hodnoty a umožní využívání výhod umělé inteligence k jejich posilování způsobem podporujícím odpovědné inovace;

UZNÁVAJÍCE potřebu posílit digitální gramotnost a znalost navrhování, vývoje a používání systémů umělé inteligence i jejich vyřazení z provozu, jakož i důvěru v ně;

UZNÁVAJÍCE rámcový charakter této Úmluvy, která může být doplněna dalšími nástroji k řešení specifických otázek týkajících se činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence;

ZDŮRAŽŇUJÍCE, že tato Úmluva má za cíl řešit konkrétní výzvy vyvstávající v průběhu životního cyklu systémů umělé inteligence a podpořit zvažování jednak širších rizik a dopadů těchto technologií mimo jiné na lidské zdraví a životní prostředí, jednak socio-ekonomických aspektů, jako je zaměstnání a práce;

ZAZNAMENÁVÁJÍCE významné úsilí o prohloubení mezinárodního porozumění a spolupráce v oblasti umělé inteligence i ze strany dalších mezinárodních a nadnárodních organizací a fór;

MAJÍCE na zřeteli platné mezinárodní instrumenty o lidských právech, jako je Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 (ETS č. 5), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech z roku 1966, Evropská sociální charta z roku 1961 (ETS č. 35), včetně jejich příslušných protokolů, a Evropská sociální charta z roku 1996 (revidované znění) (ETS č. 163);

MAJÍCE na paměti také Úmluvu Organizace spojených národů o právech dítěte z roku 1989 a Úmluvu Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením z roku 2006;

MAJÍCE rovněž na paměti práva jednotlivců na soukromí a ochranu osobních údajů, přiznaná a zaručená například podle Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat z roku 1981 (ETS č. 108) a jejich protokolů;

POTVRZUJÍCE závazek smluvních stran chránit prostřednictvím této Úmluvy lidská práva, demokracii a právní stát a podporovat důvěryhodnost systémů umělé inteligence,

SE DOHODLI NA NÁSLEDUJÍCÍM:

KAPITOLA I OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 Předmět a účel

1. Cílem této Úmluvy je zajistit, aby činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence byly plně v souladu s lidskými právy, demokracií a právním státem.
2. Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti legislativní, administrativní a jiná opatření pro účinné naplňování ustanovení této Úmluvy. Bude-li to nezbytné s ohledem na závažnost a pravděpodobnost výskytu nepříznivých dopadů na lidská práva, demokracii a právní stát po dobu životního cyklu systémů umělé inteligence, budou tato opatření odstupňována a diferencována. Může se jednat o zvláštní nebo horizontální opatření, která se uplatní bez ohledu na typ použité technologie.
3. K zajištění účinného provádění zde uvedených ustanovení smluvními stranami tato Úmluva zavádí mechanismus následné kontroly a pravidla mezinárodní spolupráce.

Článek 2 Definice systémů umělé inteligence

Pro účely této úmluvy se „systémem umělé inteligence“ rozumí strojový systém, který pro explicitní nebo implicitní cíle ze vstupů, které obdrží, odvozuje, jak generovat výstupy, jako jsou predikce, obsah, doporučení nebo rozhodnutí, která mohou ovlivnit fyzické nebo virtuální prostředí. Různé systémy umělé inteligence se liší úrovní autonomie a adaptability po nasazení.

Článek 3

Rozsah použití

1. Tato Úmluva se vztahuje na činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, které by mohly zasáhnout do lidských práv, demokracie a právního státu, přičemž:

- a) každá smluvní strana bude tuto Úmluvu uplatňovat u činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence uskutečňovaných orgány veřejné moci nebo soukromými subjekty jednajícími jejich jménem,
- b) každá smluvní strana bude řešit rizika a dopady vyplývající z činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence uskutečňovaných soukromými subjekty, na něž se nevztahuje ustanovení písmene a), způsobem, který je v souladu s předmětem a účelem této Úmluvy.

Každá smluvní strana upřesní v prohlášení předaném generálnímu tajemníkovi Rady Evropy v době podpisu nebo při uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení či přistoupení, jak zamýšlí tuto povinnost realizovat, a to buď uplatňováním zásad a závazků zakotvených v kapitolách II–VI této Úmluvy ve vztahu k činnostem soukromých subjektů, nebo přijetím jiných vhodných opatření k naplnění závazků stanovených v tomto písmenu. Smluvní strany jsou oprávněny svá prohlášení kdykoli stejným postupem změnit.

Při realizaci závazků podle tohoto písmene nesmí smluvní strana omezit uplatňování svých mezinárodních závazků přijatých na ochranu lidských práv, demokracie a právního státu ani se od nich odchýlit.

2. Smluvní strana nebude povinna uplatňovat tuto Úmluvu na činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, které souvisejí s ochranou jejích vlastních vnitrostátních bezpečnostních zájmů, přičemž takové činnosti musí být prováděny způsobem, jenž je v souladu s platným mezinárodním právem, včetně mezinárodních závazků v oblasti lidských práv, a s respektem k vlastním demokratickým institucím a procesům.

3. Aniž by tím byla dotčena ustanovení článku 13 a čl. 25 odst. 2, tato Úmluva se nepoužije na činnosti výzkumu a vývoje v oblasti systémů umělé inteligence, které ještě nebyly zpřístupněny pro použití, ledaže se testování nebo obdobné činnosti provádějí takovým způsobem, jenž by mohl zasáhnout do lidských práv, demokracie a právního státu.

4. Do působnosti této Úmluvy nespádají záležitosti související s obranou státu.

KAPITOLA II

OBECNÉ ZÁVAZKY

Článek 4

Ochrana lidských práv

Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření, jež zajistí, aby činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence byly v souladu se závazky k ochraně lidských práv zakotvenými v platném mezinárodním právu a v jejím vnitrostátním právním řádu.

Článek 5

Integrita demokratických procesů a dodržování zásad právního státu

1. Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření, jež zajistí, aby systémy umělé inteligence nebyly užívány k narušování integrity, nezávislosti a účinnosti demokratických institucí a procesů, včetně zásady dělby moci, respektování nezávislosti soudů a přístupu ke spravedlnosti.

2. Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření na ochranu svých demokratických procesů v souvislosti s činnostmi v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, včetně spravedlivého přístupu jednotlivců k veřejné diskuzi a účasti v ní, jakož i jejich schopnosti svobodně formulovat své názory.

KAPITOLA III

ZÁSADY VE VZTAHU K ČINNOSTEM V RÁMCI ŽIVOTNÍHO CYKLU SYSTÉMŮ UMĚLÉ INTELIGENCE

Článek 6

Obecný přístup

Tato kapitola stanoví obecné společné zásady, které musí smluvní strany uplatňovat v souvislosti se systémy umělé inteligence způsobem odpovídajícím jejich vnitrostátnímu právnímu systému a ostatním závazkům dle této Úmluvy.

Článek 7

Lidská důstojnost a osobní nezávislost

Každá smluvní strana ve vztahu k činnostem v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence přijme nebo ponechá v platnosti opatření zajišťující respektování lidské důstojnosti a osobní nezávislosti.

Článek 8

Transparentnost a dohled

Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření zajišťující uplatňování vhodných požadavků na transparentnost a dohled, uzpůsobených konkrétním situacím a rizikům, jež se týkají činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, a to i pokud jde o identifikaci obsahu generovaného systémy umělé inteligence.

Článek 9

Odpovědnost

Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření zaručující odpovědnost za nepříznivé dopady na lidská práva, demokracii a právní stát, které vyplynou z činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence.

Článek 10

Rovnost a zákaz diskriminace

1. Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření zajišťující, aby ve vztahu k činnostem v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence byla dodržována rovnost, včetně rovnosti žen a mužů, a zákaz diskriminace zakotvené v platném mezinárodním a vnitrostátním právu.

2. Každá smluvní strana se ve vztahu k činnostem v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence zavazuje přijmout nebo ponechat v platnosti opatření, jejichž cílem je překonání nerovností při dosahování spravedlivých, odůvodněných a rovných výsledků, a to v souladu s platnými vnitrostátními a mezinárodními závazky v oblasti lidských práv.

Článek 11

Soukromí a ochrana osobních údajů

Každá smluvní strana ve vztahu k činnostem v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence přijme nebo ponechá v platnosti opatření, jež zajistí:

- a) ochranu práv jednotlivců na soukromí a ochranu jejich osobních údajů, a to i prostřednictvím platných vnitrostátních a mezinárodních předpisů, standardů a rámcových ujednání;
- b) zavedení účinných záruk a ochranných opatření pro jednotlivce v souladu s platnými vnitrostátními a mezinárodními právními závazky.

Článek 12

Spolehlivost

Každá smluvní strana přijme podle potřeby opatření na posílení spolehlivosti systémů umělé inteligence a důvěry v jejich výstupy, mezi něž mohou spadat i požadavky na odpovídající kvalitu a bezpečnost po celou dobu životního cyklu systémů umělé inteligence.

Článek 13

Bezpečnost inovací

S cílem podpořit inovace a zároveň se vyhnout nepříznivým dopadům na lidská práva, demokracii a právní stát se smluvní strany vyzývají k tomu, aby dle potřeby umožnily zavedení kontrolovaných prostředí pro rozvoj a testování systémů umělé inteligence a experimentování s nimi pod dohledem příslušných orgánů.

KAPITOLA IV

PROSTŘEDKY NÁPRAVY

Článek 14

Prostředky nápravy

1. Každá smluvní strana v rozsahu, v jakém jsou prostředky nápravy vyžadovány jejími mezinárodními závazky, a v souladu se svým vnitrostátním právním systémem přijme nebo ponechá v platnosti opatření k zajištění dostupných a účinných prostředků nápravy porušení lidských práv, k nimž dojde v důsledku činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence.
2. S cílem podpořit splnění ustanovení odstavce 1 výše každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti mimo jiné:
 - a) opatření k zajištění dokumentování relevantních informací týkajících se systémů umělé inteligence, které by mohly významně zasáhnout do lidských práv, včetně jejich příslušného použití, předání této dokumentace orgánům oprávněným k přístupu k takovým informacím, a bude-li to případné a vhodné, její zpřístupnění nebo sdělení dotčeným osobám;
 - b) opatření k zajištění dostatečného rozsahu informací dle písmene a) tak, aby dotčené osoby mohly napadnout jednak rozhodnutí přijaté nebo významně ovlivněné použitím systému, jednak, bude-li to případné a vhodné, použití systému jako takového;
 - c) účinné prostředky, aby dotčené osoby měly možnost podat stížnost u příslušného orgánu.

Článek 15

Procesní záruky

1. Každá smluvní strana zajistí, aby v případech závažných dopadů systémů umělé inteligence na užívání lidských práv byly takto dotčeným osobám k dispozici účinné procesní záruky, ochranná opatření a práva v souladu s platným mezinárodním a vnitrostátním právem.
2. Každá smluvní strana bude usilovat o zajištění toho, aby osoby komunikující se systémy umělé inteligence byly přiměřeně danému kontextu informovány o tom, že komunikují s takovými systémy, a nikoli s člověkem.

KAPITOLA V

HODNOCENÍ A ZMÍRŇOVÁNÍ RIZIK A NEPŘÍZNIVÝCH DOPADŮ

Článek 16

Rámec řízení rizik a dopadů

1. Každá smluvní strana s přihlédnutím k zásadám uvedeným v kapitole III přijme nebo ponechá v platnosti opatření pro identifikaci, hodnocení, prevenci a zmírňování rizik plynoucích ze systémů umělé inteligence při zohlednění skutečných nebo možných dopadů na lidská práva, demokracii a právní stát.
2. Tato opatření budou v případě potřeby odstupňována a diferencována a:
 - a) řádně zohlední kontext a zamýšlené použití systémů umělé inteligence, zejména pokud jde o rizika pro lidská práva, demokracii a právní stát;
 - b) řádně zohlední závažnost a pravděpodobnost možných dopadů;
 - c) dle potřeby zváží úhly pohledu příslušných zainteresovaných stran, zejména osob, jejichž práva mohou být dotčena;
 - d) uplatní se opakovaně u všech činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence;
 - e) budou zahrnovat monitorování rizik a nepříznivých dopadů na lidská práva, demokracii a právní stát;
 - f) budou zahrnovat dokumentaci rizik a skutečných a potenciálních dopadů a přístup založený na řízení rizik;
 - g) dle potřeby budou vyžadovat testování systémů umělé inteligence ještě předtím, než dojde k jejich zpřístupnění pro první použití nebo než dojde k jejich významné úpravě.
3. Každá smluvní strana přijme nebo ponechá v platnosti opatření s cílem zajistit vhodné řešení nepříznivých dopadů systémů umělé inteligence na lidská práva, demokracii a právní stát. Tyto nepříznivé dopady a opatření k jejich řešení by měly být zdokumentovány a měly by sloužit jako podklad pro příslušná opatření k řízení rizik popsaná v odstavci 2.
4. Bude-li smluvní strana určitá použití systémů umělé inteligence považovat za odporující lidským právům, demokracii nebo zásadám právního státu, posoudí potřebu moratoria nebo zákazu či jiných vhodných opatření.

KAPITOLA VI PROVÁDĚNÍ ÚMLUVY

Článek 17

Zákaz diskriminace

Provádění této Úmluvy smluvní strany zajistí bez diskriminace z jakéhokoli důvodu v souladu se svými mezinárodními závazky v oblasti lidských práv.

Článek 18

Práva dětí a osob se zdravotním postižením

Každá smluvní strana v souladu se svým vnitrostátním právním řádem a platnými mezinárodními závazky řádně zohlední zvláštní potřeby a zranitelnosti, pokud jde o dodržování práv dětí a osob se zdravotním postižením.

Článek 19

Veřejné konzultace

Každá smluvní strana bude usilovat o zajištění toho, aby důležité otázky ve vztahu k systémům umělé inteligence byly dle potřeby řádně zváženy v rámci veřejné diskuze a konzultací s vícero zainteresovanými stranami a ve světle sociálních, ekonomických, právních, etických, ekologických a dalších důležitých souvislostí.

Článek 20

Digitální gramotnost a dovednosti

Každá smluvní strana bude u všech segmentů obyvatel podporovat a propagovat odpovídající úroveň digitální gramotnosti a digitálních dovedností, včetně zvláštních odborných dovedností osob odpovědných za identifikaci, posuzování, prevenci a zmírňování rizik vyplývajících ze systémů umělé inteligence.

Článek 21

Záruka pro stávající lidská práva

Žádné ustanovení této Úmluvy nebude vykládáno tak, že omezuje nebo jinak ovlivňuje lidská práva nebo další související zákonná práva a povinnosti, jež jsou zaručeny podle příslušného právního řádu smluvní strany nebo jiné příslušné mezinárodní úmluvy, již je smluvní stranou, případně že by znamenalo jakoukoli odchylku od nich.

Článek 22

Širší ochrana

Žádné ustanovení této Úmluvy nebude vykládáno tak, že omezuje nebo jinak ovlivňuje možnost smluvní strany přiznat širší ochranná opatření, než jak jsou sjednána v této Úmluvě.

KAPITOLA VII
MECHANISMUS NÁSLEDNÉ KONTROLY A SPOLUPRÁCE

Článek 23

Konference stran

1. Konference stran je složena ze zástupců smluvních stran této Úmluvy.
2. Smluvní strany povedou pravidelné konzultace s cílem:
 - a) usnadnit účinné uplatňování a provádění této Úmluvy, včetně identifikace problémů a účinků výhrady učiněné podle čl. 34 odst. 1 nebo prohlášení učiněného na základě této Úmluvy;
 - b) zvážit možné doplnění či změnu této Úmluvy;
 - c) zvážit aktuální záležitosti a učinit konkrétní doporučení týkající se výkladu a použití této Úmluvy;
 - d) usnadnit výměnu informací o významném právním, politickém či technologickém vývoji v dané oblasti pro provádění této Úmluvy, a to také v rámci plnění cílů definovaných v článku 25;
 - e) usnadnit v případě potřeby smírné řešení sporů týkajících se uplatňování této Úmluvy;
 - f) usnadnit spolupráci s příslušnými zainteresovanými stranami týkající se relevantních aspektů provádění této Úmluvy, v případě potřeby i prostřednictvím veřejných slyšení.
3. Konferenci stran svolává generální tajemník Rady Evropy v případě potřeby a dále vždy, když o svolání požádá většina smluvních stran či Výbor ministrů.
4. Konference stran do dvanácti měsíců po vstupu této Úmluvy v platnost přijme na základě konsenzu svůj jednací řád.
5. Při výkonu funkcí podle tohoto článku smluvním stranám pomáhá sekretariát Rady Evropy.
6. Konference stran může navrhnout Výboru ministrů vhodné způsoby, jak na podporu účinného provádění této Úmluvy zapojit příslušné odborníky.
7. Smluvní strana, jež není členem Rady Evropy, bude přispívat na financování činnosti konference stran. Tento příspěvek nečlena Rady Evropy stanoví Výbor ministrů společně s příslušným nečlenem.
8. Konference stran může rozhodnout o omezení účasti na své činnosti takové smluvní straně, která ukončila členství v Radě Evropy podle článku 8 Statutu Rady Evropy (ETS č. 1) pro závažné porušení článku 3 Statutu. Ve vztahu ke smluvní straně, která není členským státem Rady Evropy, mohou být obdobně přijata opatření rozhodnutím Výborů ministrů o ukončení vztahů s takovým státem z důvodů obdobných těm, jež jsou zmíněny v článku 3 Statutu.

Článek 24**Oznamovací povinnost**

1. Každá smluvní strana je povinna do dvou let od okamžiku, kdy se stala stranou Úmluvy, a poté vždy v pravidelných intervalech podávat konferenci stran zprávu o činnostech uskutečněných za účelem provedení čl. 3 odst. 1 písm. a) a b).
2. Formu a postup podávání zpráv stanoví konference stran v souladu se svým jednacím řádem.

Článek 25**Mezinárodní spolupráce**

1. Smluvní strany budou spolupracovat při naplňování účelu této Úmluvy. Smluvní strany se dále vyzývají, aby státům, které nejsou stranami této Úmluvy, poskytovaly vhodnou součinnost při jejich snaze jednat v souladu s obsahem této Úmluvy a stát se její stranou.
2. Smluvní strany si budou podle potřeby mezi sebou vyměňovat relevantní a užitečné informace týkající se aspektů umělé inteligence, jež mohou mít významné příznivé či nepříznivé dopady na užívání lidských práv, fungování demokracie a zachovávání zásad právního státu, včetně rizik a dopadů, které vyvstaly v kontextu výzkumu a ve vztahu k soukromému sektoru. Smluvní strany se vyzývají, aby do takové výměny informací dle potřeby zapojily příslušné zainteresované osoby a státy, které nejsou stranami této Úmluvy.
3. Smluvní strany se v kontextu činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence vyzývají k posilování spolupráce při prevenci a zmírňování rizik a nepříznivých dopadů na lidská práva, demokracii a právní stát, v případě potřeby i s příslušnými zainteresovanými osobami.

Článek 26**Účinné mechanismy dohledu**

1. Každá smluvní strana zavede nebo určí alespoň jeden účinný mechanismus pro dohled nad dodržováním závazků dle této Úmluvy.
2. Každá smluvní strana zajistí nezávislý a nestranný výkon povinností těmito mechanismy a aby měly nezbytné pravomoci, odbornost a zdroje k účinnému plnění úkolů dohledu nad dodržováním povinností podle této Úmluvy, k nimž se smluvní strany zavázaly.
3. Zavede-li smluvní strana více než jeden takový mechanismus, přijme pokud možno opatření k usnadnění efektivní součinnosti mezi nimi.
4. Zavede-li smluvní strana mechanismy odlišné od stávajících systémů ochrany lidských práv, přijme pokud možno opatření na podporu efektivní součinnosti mezi mechanismy uvedenými v odstavci 1 a stávajícími vnitrostátními systémy ochrany lidských práv.

KAPITOLA VIII
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 27

Účinky Úmluvy

1. Pokud již dvě nebo více smluvních stran uzavřelo dohodu nebo smlouvu o záležitostech upravených v této Úmluvě nebo jinak upravilo v těchto záležitostech své vztahy, budou oprávněny použít také příslušnou dohodu nebo smlouvu nebo si své vztahy příslušným způsobem upravit, pokud tak učiní způsobem, který není v rozporu s předmětem a účelem této Úmluvy.
2. Smluvní strany, jež jsou členy Evropské unie, budou ve svých vzájemných vztazích uplatňovat pravidla Evropské unie upravující záležitosti spadající do působnosti této Úmluvy, aniž by tím byl dotčen předmět a účel této Úmluvy a aniž by tím bylo omezeno její plné uplatňování ostatními smluvními stranami. Totéž platí i pro ostatní strany Úmluvy v rozsahu, v jakém jsou takovými pravidly vázány.

Článek 28

Změny a dodatky

1. Změny a dodatky této Úmluvy může navrhnout kterákoliv smluvní strana, Výbor ministrů Rady Evropy nebo konference stran.
2. Každý návrh změny nebo dodatku bude oznámen smluvním stranám generálním tajemníkem Rady Evropy.
3. Změna nebo dodatek navržený smluvní stranou nebo Výborem ministrů bude oznámen konferenci stran, která předloží své stanovisko k navržené změně nebo dodatku Výboru ministrů.
4. Výbor ministrů posoudí navrženou změnu či dodatek a stanovisko podané konferencí stran a může změnu či dodatek schválit.
5. Text změny nebo dodatku schváleného Výborem ministrů v souladu s odstavcem 4 bude přeposlán smluvním stranám za účelem přijetí.
6. Změna nebo dodatek schválený v souladu s odstavcem 4 nabude účinnosti třicátý den poté, kdy všechny smluvní strany informovaly generálního tajemníka, že změnu nebo dodatek přijímají.

Článek 29

Řešení sporů

V případě sporu mezi smluvními stranami ohledně výkladu nebo použití této Úmluvy budou smluvní strany usilovat o řešení sporu vyjednáváním nebo jinými smírnými prostředky dle svého výběru, včetně konference stran, jak je uvedeno v čl. 23 odst. 2 písm. e).

Článek 30

Podpis a vstup v platnost

1. Tato Úmluva je otevřena k podpisu členskými státním Rady Evropy, nečlenskými státním, které se podílely na vypracování této Úmluvy, a Evropské unii.

2. Tato Úmluva se předkládá k ratifikaci, přijetí či schválení. Ratifikační listina nebo listiny o přijetí či schválení jsou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.

3. Tato Úmluva vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců po datu, ke kterému pět signatářů, z nichž alespoň tři jsou členské státy Rady Evropy, se zavázalo dodržovat tuto Úmluvu podle ustanovení odstavce 2.

4. Ve vztahu k signatáři, jenž se zaváže dodržovat Úmluvu následně, Úmluva vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců po datu uložení ratifikační listiny nebo listiny o přijetí či schválení.

Článek 31

Přistoupení k Úmluvě

1. Po vstupu této Úmluvy v platnost může Výbor ministrů po konzultaci se smluvními stranami Úmluvy a s jejich jednomyslným souhlasem vyzvat kterýkoli nečlenský stát Rady Evropy, který se nepodílel na vypracování této Úmluvy, aby přistoupil k této Úmluvě, a to na základě rozhodnutí přijatého většinou stanovenou čl. 20 písm. d) Statutu Rady Evropy a s jednomyslným souhlasem zástupců stran oprávněných zasedat ve Výboru ministrů.

2. Ve vztahu k přistupujícímu státu vstupuje Úmluva v platnost prvním dnem měsíce, který následuje po uplynutí tří měsíců od data uložení listiny o jeho přistoupení u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 32

Územní působnost

1. Stát nebo Evropská unie může při podpisu nebo při uložení své ratifikační listiny nebo listiny o přijetí, schválení či přistoupení vymezit jedno či více území, na něž se tato Úmluva bude vztahovat.

2. Kterákoli smluvní strana může kdykoli později prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy rozšířit působnost této Úmluvy na jakékoli jiné území uvedené v prohlášení. Ve vztahu k takovému území Úmluva vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník takové prohlášení obdržel.

3. Prohlášení podle předcházejících dvou odstavců může být ve vztahu ke kterémukoliv území, jehož se prohlášení týká, odvoláno oznámením generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Odvolání prohlášení nabude účinku prvním dnem měsíce, který následuje po uplynutí tří měsíců od data doručení takového oznámení generálnímu tajemníkovi.

Článek 33

Federální doložka

1. Pokud se tato Úmluva uplatňuje na ústřední vládu federativního státu, může si takový federativní stát vyhradit právo převzít závazky dle této Úmluvy v souladu se svými základními zásadami upravujícími vztah mezi ústřední vládou a členskými státy nebo jinými obdobnými územními jednotkami.

2. Ve vztahu k ustanovením této Úmluvy, jejichž použití spadá do pravomoci členských států nebo jiných obdobných územních jednotek, které podle ústavního uspořádání takového federativního státu nejsou povinny přijímat zákonodárná opatření, oznámí federální vláda tato ustanovení s příznivým doporučením příslušným státům a vyzve je k uskutečnění potřebných kroků k jejich realizaci.

Článek 34

Výhrady

1. Kterýkoliv smluvní stát může při podpisu nebo při uložení své ratifikační listiny nebo listiny o přijetí, schválení či přistoupení prohlásit písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, že si vyhrazuje právo využít výhradu upravenou v čl. 33 odst. 1.

2. Žádné další výhrady nemohou být vznášeny.

Článek 35

Vypovězení

1. Tuto Úmluvu může kterákoliv smluvní strana kdykoliv vypovědět oznámením podaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

2. Toto vypovězení nabude účinnosti prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců od data obdržení tohoto oznámení generálním tajemníkem.

Článek 36

Oznámení

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady Evropy, nečlenským státům podílejícím se na vypracování této Úmluvy, Evropské unii, signatářům, smluvním státům, stranám a dalším státům, které byly přizvány k přistoupení k této Úmluvě:

- a) každý podpis;
- b) uložení každé ratifikační listiny nebo listiny o přijetí, schválení či přistoupení;
- c) každé datum vstupu této Úmluvy v platnost v souladu s čl. 30 odst. 3 a 4 a čl. 31 odst. 2;
- d) každou změnu přijatou v souladu s článkem 28 a datum vstupu této změny v platnost;
- e) každé prohlášení učiněné v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. b);
- f) každou výhradu nebo odvolání výhrady učiněné podle článku 34;
- g) každé vypovězení učiněné podle ustanovení článku 35;
- h) každý další akt, prohlášení, oznámení nebo sdělení týkající se této Úmluvy.

Na důkaz čehož připojili níže podepsaní řádně zplnomocnění zástupci k této Úmluvě své podpisy.

Ve Vilniusu dne 5. září 2024, v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění jsou stejně závazná, v jednom vyhotovení, které je uloženo v archivech Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy zašle ověřené opisy všem členským státům Rady Evropy, nečlenským státům zúčastněným na vypracování této Úmluvy, Evropské unii a všem státům, které byly přizvány k přistoupení k této Úmluvě.
